

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/okupacja-niemiecka/87448,11-listopada-1939-r-na-Kaszubach-i-Kociewiu.html>

ARTYKUŁ

11 listopada 1939 r. na Kaszubach i Kociewiu

OKRES HISTORYCZNY

(1939-1945) II wojna światowa

Autor: MATEUSZ KUBICKI 09.11.2021

Rozpoczęte przez Niemcy 1 września 1939 r. działania wojenne doprowadziły do szybkiego zajęcia Pomorza Gdańskiego. Obok zdobycia nowego terytorium okupant wprowadził tu elementy terroru względem ludności cywilnej. Jednym z nich były popełniane przez Niemców masowe zabójstwa.

Jako pretekst do szczególnego nasilenia tych wydarzeń cynicznie wykorzystywano ważne dla Polaków rocznice i wydarzenia. Jednym z przykładów były zabójstwa popełniane 11 listopada 1939 r – daty dla Polaków niezwykle istotnej, bo odnoszącej się do święta niepodległości, wówczas ponownie utraconej.

Zdjęcie z ekshumacji ciał ofiar zamordowanych przez Niemców w 1939 r. w Piaśnicy; ekshumacji dokonano w dniach 7-22 października 1946 r. (zdjęcie wykonane przez Zakład Fotograficzny „Matejko” z Wejherowa należący do rodziny Nowakowskich)

Intelligenzaktion i akcja „eutanazyjna”

Już w pierwszych miesiącach okupacji Pomorza Niemcy dokonywali masowych mordów na ludności cywilnej.

Elementem pierwszych miesięcy okupacji niemieckiej na Pomorzu były masowe mordy na ludności cywilnej. Popelniano je w ramach akcji „Inteligencja” oraz akcji oznaczonej kryptonimem „T-4”.

Pierwsza z tych akcji dotyczyła aresztowań i zabójstw dokonywanych przez Niemców na osobach zaangażowanych w działalność na rzecz Polski i polskości.

Druga natomiast polegała na mordowaniu osób z zaburzeniami psychicznymi, przebywających w miejscowych zakładach psychiatrycznych oraz przywożonych na Pomorze z innych ośrodków.

Las Piaśnicki

Na Kaszubach Niemcy od pierwszych tygodni okupacji wprowadzali krwawy terror. W ten sposób rozpoczęto masowe mordy ludności cywilnej.

Do najczarniejszych dni Lasu Piaśnickiego należy 11 listopada 1939 r. Niemcy popełnili wtedy jedną ze swych najkrwawszych tamtejszych zbrodni, zabijając 314 osób.

Poprzedziły je aresztowania patriotów oraz innych osób, które zdaniem Niemców mogły zagrażać stabilności ich rządów, osadzenie aresztowanych w zaimprovizowanych przez Niemców miejscach odosobnienia oraz brutalne tortury. Jednym z najstraszniejszych miejsc kaźni przedwojennych polskich obywateli, mieszkańców Kaszub oraz chorych, był Las Piaśnicki.

Położony nieopodal Wejherowa, stał się niemym świadkiem zabójstw, które Niemcy popełniali tam do wiosny 1940 roku. Do najczarniejszych dni Lasu Piaśnickiego należy 11 listopada 1939 r. Wtedy miała tam miejsce jedną z najkrwawszych zbrodni, w której niemieccy oprawcy zabili 314 osób. Wśród ofiar znajdowała się również siostra zamartwychwstanka, bł. Alicja Kotowska.

Las Szpęgawski

Podobne wydarzenia miały miejsce na Kociewiu. Niemcy wprowadzili tam identyczną politykę względem ludności cywilnej. Powszechne stały się aresztowania, krwawe tortury osadzonych oraz zabójstwa.

Jednym z najtragiczniejszych miejsc zbrodni był Las Szpęgawski, położony w odległości 7 km od Starogardu Gdańskiego. Tam Niemcy, do stycznia 1940 roku, dokonywali zabójstw przedstawicieli inteligencji i osób z zaburzeniami psychicznymi. Według najnowszych ustaleń, 11 listopada 1939 r. zamordowano tam 20 osób, w tym trzech duchownych: ks. Maksymiliana Dunajskiego, ks. Zygmunta Hunsdorfa i ks. Józefa Mańkowskiego.

***

Równoległe do tych tragicznych wydarzeń w całym powiecie starogardzkim niszczone przydrożne krzyże i kaplice. Był to jeden z elementów nazistowskiej „polityki kulturalnej”, która nakazywała wymazywanie z życia codziennego wszystkich elementów kultury polskiej. Największe nasilenie tych działań przypadło właśnie na 11 listopada 1939 r.

**Jedno z upamiętnień ofiar zbrodni
w Piaśnicy**

COFNIJ SIĘ